

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 10.5.2011
čj. SRS 035116/2011

Oblastní odbor SRS

Jaselská 552/16

746 82, Opava

Zpráva č. 6 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 2.–8.5.2011

1. Počasí

Příjemné jarní počasí vystřídal v úterý 3.5. celodenní, místy dosti vydatný déšť, při přechodu studené fronty se sněžením, intenzivním zejména v Jeseníkách a jejich podhůří. Přechod fronty byl doprovázen dosti citelným ochlazením. Nejchladnější bylo ráno 4.5., kdy teplota klesla běžně na -2 °C, ale na některých lokalitách až na -6 °C a místy se udržela i sněhová pokrývka. Vzduch byl velmi studený, a tak se ranní mrazy udržely až do pátku a odpolední teploty nepřekračovaly 10 °C. Koncem týdne došlo k nárůstu odpoledních teplot až ke 20 °C, ranních teplot místy až na 8 °C. Od středy se slabé srážky objevily jen v neděli ráno, porosty však byly dostatečně zásobeny vodou.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Přechod studené fronty se sněžením a silné ranní mrazy se neobešly bez následků na polních plodinách, ovocných dřevinách i okrasných rostlinách. Vrstva čerstvého a mokrého sněhu způsobila částečné polehnutí zejména ozimých pšenic, ječmenů a řepak v okrese Jeseník. Poškození mrazem jsou hlášena z více okresů. Výskyty chorob a škůdců jsou většinou slabé, zaplevelení porostů také většinou slabé, pouze lokálně silnější. Vzhledem k zamokření půdy jarní práce na čas ustaly.

OBILNINY

Porosty jsou většinou vyrovnané, rovnoměrně vzešlé, se slabým zaplevelením, výskyty škodlivých organismů jsou většinou slabé, lokálně až střední.

PŠENICE OZIMÁ (RF 30–34 BBCH)

K částečnému polehnutí porostů následkem sněhu došlo na více místech v okrese Jeseník (Javorník – Ves, Skorošice, Vlčice).

Lokálně dochází k šíření houbových chorob ve spodních listových patrech, zatím ale pouze ojediněle zaznamenáváme střední výskyty světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*) a tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) v okrese Karviná (Starý Bohumín), tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*) v okrese Opava (Opava Kateřinky) a padlí pšenice (*Blumeria graminis*) v okrese Nový Jičín (Kunín).

Ošetření proti houbovým chorobám má zpravidla postihnout celý komplex listových chorob s cílem ochránit zejména praporcový list. Provádí se v období od tvorby posledního listu (fáze 37 BBCH) do začátku metání (fáze 51 BBCH), v každém případě je nutné dodržet pokyny na etiketě použitého přípravku.

JEČMEN OZIMÝ (RF 31–35 BBCH)

K částečnému polehnutí porostů následkem napadaného sněhu v okrese Jeseník došlo i v porostech ozimých ječmenů (Skorošice).

Výskyty chorob jsou všeobecně slabé, střední výskyty jsou zjišťovány pouze ojediněle: sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) v okrese Přerov (Prosenice) a spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) v okresech Olomouc (Nový Dvůr) a Přerov (Prosenice).

Pozorování sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevu se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 BBCH se hodnotí celá rostlina. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 5 a více % rostlin (odnoží).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

JEČMEN JARNÍ (RF 19-31 BBCH)

Porosty jsou většinou vývojově i vzrůstově vyrovnané, objevují se první příznaky polní rezistence na padlí ječmene (*Blumeria graminis*).

Ojedinělý střední výskyt sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) je hlášený z okresu Opava (katastr Opava).

Způsob pozorování a indikace ochrany viz ječmen ozimý.

Lokálně jsou hlášeny z okresů Jeseník (Javorník – Ves) a Nový Jičín (Petřvaldík) až střední výskyty plevelů, zejména merlíků (*Chenopodium* sp.), hluchavek (*Lamium* sp.), svízele (*Galium* sp.), violky (*Viola* sp.), pcháče (*Cirsium* sp.), pohanky svlačcovité (*Fagopyrum convolvulus*), z okresu Opava (katastr Opava) i heřmánků (*Chamomilla* sp.).

KUKUŘICE (RF 00-11 BBCH)

Mrazová poškození vzešlých rostlin kukuřice v různé intenzitě, od poškození chladem s projevy mírného žloutnutí rostlin až po úplné zmrznutí, jsou hlášena z okresů Jeseník (Javorník – Ves), Olomouc (Vojnice) a Přerov (Osek nad Bečvou, Radvanice).

LUSKOVINY

HRÁCH (13-33 BBCH)

Sněhem a mrazem poškozené rostliny jsou polehlé, ale pravděpodobně životaschopné (Bílý Potok v okrese Jeseník).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 51–65 BBCH)

Poškození sněhem a mrazem se v okrese Jeseník projevilo nejvíce v porostech ozimých řepky. Část rostlin je zlomená (asi 5 %), téměř všechny zbývající rostliny jsou ohnuté v důsledku snížení turgoru (Javorník – Ves, Skorošice), některé porosty v nechráněných polohách polehly (Javorník – Ves, Javorník – Město).

Střední výskyty krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*) jsou zjišťovány na některých dalších lokalitách v okresech Olomouc (Nedvězí, Náklo), Přerov (Lýsky, Rokytnice) a přetrvávají v okrese Prostějov (Němčice na Hané).

Výskyt brouků se sleduje na rostlinách 2 x týdně v období od kvetení řepky (asi 30 % květů na hlavním stonku otevřených) do plného květu (asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají), fáze 63-65 BBCH, a 1 x týdně v období dokvétání (velké množství

korunních lístků již opadlo) do konce květu, fáze 67-69. Kontroluje se vždy namátkově vybraných 25 rostlin na protilehlých okrajích pozemku (celkem 50 rostlin).

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru 1 a více brouků na 1 rostlinu.

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 00-28 BBCH)

V mnoha lokalitách brambory ještě nevzcházejí, avšak tam, kde jsou již vzešlé, jsou většinou vážně poškozené mrazem. Škody mrazem jsou hlášeny z okresů Jeseník (Javorník – Ves), Olomouc (Náměšť na Hané, Olomouc, Senice), Opava (Milostovice) a Přerov (Tučín, Týn nad Bečvou).

ŘEPA (RF 09-23 BBCH)

V okrese Opava (Otice) bylo zjištěno nažloutlé zbarvení prvních pravých lístků jako důsledek nízkých teplot.

Střední napadení porostu červené řepy **dřepčíky (*Chaetocnema* spp.)** je hlášeno z okresu Opava (Otice).

Na 5 x 1 m řádku se spočítají řepné rostliny a na nich počet požerků způsobených dřepčíky. Vypočte se průměrný počet požerků na 1 rostlinu. Totéž se zopakuje při příštím pozorování za 3 nebo 4 dny a zjistí se přírůstek počtu požerků na 1 rostlinu na 1 den aktivity (dny s teplotou pod 7 °C, zataženo, deštivo, se nezapočítávají do dnů aktivity). Poněvadž 1 brouk udělá za den v průměru 7 požerků (5-8), průměrný počet dřepčků na 1 rostlinu se zjistí dělením jednodenního přírůstku požerků na 1 rostlinu sedmi. Celkový počet dřepčků na 1 ha se vypočte násobením celkového jednodenního přírůstku požerků z 5 x 1 m řádku číslem 4444 (platí pro šířku řádku 0,45 m) a dělením sedmi.

Ošetří se porosty s více než 30.000 brouky na 1 ha.

První larvy **mšice makové (*Aphis fabae*)** se základy křídel na **brslenu evropském (*Euonymus europaeus*)** byly zjištěny i v okrese Olomouc (3.5. Litovel) a Prostějov (4.5. Koberovice).

Ošetření se signalizuje u semenaček při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

CHMEL (RF 09-15 BBA)

Ve chmelnicích probíhá drátkování a zavádění výhonů chmele na drátky. Lokálně jsou porosty poškozeny mrazem, k největšímu poškození došlo ve chmelnicích, kde jsou již výhony zavedeny (Prosenice v okrese Přerov).

Lokálně byly zjištěny střední výskyty **lalokonosce libečkového (*Otiorrhynchus ligustici*)** v okrese Olomouc (Tršice) a **dřepčíka chmelového (*Psylliodes attenuata*)** v okrese Přerov (Nelešovice, Prosenice).

OVOCNÉ DŘEVINY

Převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni. Na mnoha lokalitách jsou listy, ale zejména generativní orgány poškozeny nízkými teplotami.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 61–67 BBCH)

Květy poškozené mrazem jsou hlášeny z okresu Jeseník (Bílý Potok).

Střední výskyty **mšic (*Aphididae*)** jsou stále zaznamenávány u některých soukromých pěstitelů v okrese Olomouc (Náměšť na Hané).

Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při napadení koloniemi mšic 2 a více % letorostů, u mšice jabloňové (*Aphis pomi*) 10 a více %.

OŘEŠÁK KRÁLOVSKÝ

Většinou silná poškození listů a květenství působením velmi nízkých teplot jsou hlášena prakticky ze všech okresů.

Střední výskyt **vlnovníka ořešákového (*Aceria erineus*)** byl zaznamenán v okrese Olomouc (Náměšť na Hané) u soukromých pěstitelů.

RÉVA VINNÁ

Silné poškození listů mrazem bylo zjištěno u soukromých pěstitelů v okrese Olomouc (Drahanovice, Náměšť na Hané, Těšetice).

Střední výskyt larev **vlnovníkovce révového (*Colomerus vitis*)** je hlášen rovněž od drobných pěstitelů z okresu Olomouc (Náměšť na Hané).

OKRASNÉ DŘEVINY

JEDLE (*Abies* sp.), SMRK (*Picea* sp.)

K plošnému poškození terminálních a bočních pupenů mrazem došlo u 2000 ks tříletých a čtyřletých sazenic v plantáži vánočních stromků v okrese Jeseník (Bílá Voda).

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek